

I. Zakres przedmiotowy rekomendacji

1. Niniejsze rekomendacje zawierają zalecenia odnośnie etycznego, prawnego i efektywnego korzystania z narzędzi AI przez pracowników Uczelni, w tym nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Rekomendacje te są zgodne z najlepszymi praktykami przyjętymi w polskim środowisku akademickim oraz wskazówkami instytucji publicznych, takich jak Ministerstwo Edukacji i Nauki, Polska Akademia Nauk czy Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej Państwowego Instytut Badawczy w Warszawie. Przy ich opracowaniu uwzględniono m.in. doświadczenia innych uczelni oraz zalecenia zespołów eksperckich ds. AI w edukacji.
2. Rekomendacje nie mają charakteru norm prawnych, lecz stanowią zbiór dobrych praktyk, których celem jest zapewnienie, że wykorzystanie narzędzi AI przez pracowników Uczelni odbywa się w sposób odpowiedzialny, transparentny i zgodny z prawem. Pracownicy powinni dążyć do stosowania poniższych zasad w swojej działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i administracyjnej.
3. Stosowanie narzędzi AI przez pracowników Uczelni powinno opierać się na uczciwości, rozważeniu i odpowiedzialności. AI stanowi potężne wsparcie w pracy naukowej, dydaktycznej i administracyjnej, jednak korzystanie z niego wymaga zachowania transparentności oraz świadomości związanych z tym ryzyk. Niniejsze rekomendacje mają na celu pomóc w jak najlepszym wykorzystaniu możliwości oferowanych przez AI, przy jednoczesnym zachowaniu najwyższych standardów rzetelności akademickiej i etycznej. Dzięki tym zasadom Wspólnota Uczelni może bezpiecznie i skutecznie integrować nowe technologie ze swoją misją naukowo-dydaktyczną, dając jednocześnie przykład odpowiedzialnego korzystania z osiągnięć AI.

II. Aspekty etyczne i prawne korzystania z systemów AI

1. Przy korzystaniu z narzędzi AI należy przestrzegać obowiązujących przepisów prawa oraz zasad etyki zawodowej. W szczególności zabronione jest wprowadzanie do zewnętrznych systemów AI danych wrażliwych, chronionych prawem lub poufnych

informacji Uczelni (danych osobowych studentów lub pracowników, niepublikowanych wyników badań, tajemnic służbowych itp.). Przekazywanie do narzędzi AI jakichkolwiek danych wejściowych musi być zgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami o ochronie tego rodzaju danych oraz zgodne z wewnętrznymi aktami prawnymi Uczelni obowiązującymi w tym zakresie.

2. Należy pamiętać, że odpowiedzialność za wykorzystanie narzędzi AI spoczywa na użytkowniku – fakt posłużenia się generatorem treści nie zwalnia pracownika z odpowiedzialności prawnej za ewentualne naruszenia (np. praw autorskich czy zasad ochrony danych). Pracownik korzystający z narzędzi AI ponosi osobistą odpowiedzialność za opublikowane dane lub treści wygenerowane z pomocą tych narzędzi.
3. Rekomenduje się zachowanie szczególnej ostrożności przy wykorzystywaniu systemów AI z uwagi na wciąż nieuregulowane kwestie prawne (np. status prawnoautorski utworów generowanych przez narzędzia AI). Pracownik powinien upewnić się, że korzystanie z danego narzędzia AI nie narusza licencji, ani regulaminów dostawcy usługi oraz że ewentualne wygenerowane treści mogą być legalnie wykorzystane.
4. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie technologii AI w sposób sprzeczny z zasadami etyki, np. do tworzenia i rozpowszechniania fałszywych treści lub dezinformacji. W szczególności zabronione są działania polegające na tworzeniu i publikowaniu fałszywych wypowiedzi, nagrań czy obrazów przedstawiających osoby w kontekście zawodowym, edukacyjnym, politycznym, prywatnym lub społecznym, które mogą prowadzić do dezorientacji, ośmieszenia, dyskredytacji lub naruszenia zaufania społecznego.
5. Zakaz dotyczy także stosowania systemów AI do manipulowania opinią publiczną, podżegania do nienawiści, przemocy lub dyskryminacji oraz innych form nadużyć moralnych lub prawnych. Wszelkie zastosowania narzędzi AI powinny być zgodne z prawem oraz z poszanowaniem praw i wolności jednostki.

III. Zasada transparentności i oznaczania wykorzystania narzędzi AI

1. Pracownicy Uczelni powinni kierować się zasadą uczciwości i transparentności przy korzystaniu z AI. Oznacza to, że gdy narzędzie AI zostało wykorzystane do przygotowania określonego materiału lub treści, należy to wyraźnie zaznaczyć. W szczególności:

- 1) jeśli narzędzie AI zostało użyte przy redagowaniu publikacji naukowej (np. do wygenerowania fragmentu tekstu, streszczenia, tłumaczenia lub analizy danych), autor publikacji powinien zamieścić stosowną informację w pracy (np. w przypisie, we wstępie lub podziękowaniach) o zakresie wsparcia uzyskanego z wykorzystaniem narzędzi AI. Przykład: „Przy przygotowaniu artykułu wykorzystano model językowy ChatGPT (wersja... z dnia...), który posłużył do wygenerowania wstępnej wersji analizy literatury, następnie zweryfikowanej przez autorów”. Taka transparentność jest wymagana, ponieważ treść stworzona przez AI nie jest samodzielnym dziełem autora i jej nieujawnienie mogłoby wprowadzać w błąd co do autorstwa utworu;
 - 2) w przypadku dokumentów oficjalnych lub materiałów informacyjnych Uczelni (np. raportów, komunikatów, materiałów promocyjnych) zaleca się wewnętrzne odnotowanie użycia narzędzia AI, zwłaszcza jeśli generowało ono znaczącą część treści. Dokument kierowany na zewnątrz (do interesariuszy, kandydatów, itp.) powinien być zawsze poddany przeglądowi merytorycznemu przez pracownika – nie należy przysyłać lub publikować tekstu wygenerowanego przez narzędzie AI bez uprzedniej weryfikacji i redakcji.
2. Jawność użycia systemów AI buduje zaufanie i sprzyja rzetelności. W środowisku naukowym coraz częściej wymaga się ujawniania udziału systemów AI w powstawaniu pracy. Pracownicy Uczelni powinni więc przyjąć zasadę, że ukrywanie faktu skorzystania z narzędzi AI jest nieetyczne i niezgodne z polityką Uczelni. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy system AI miał istotny wkład w treść dokumentu, publikacji czy opracowania.

IV. Rzetelność danych i weryfikacja wyników generowanych przez AI

1. Narzędzia AI (w szczególności generatory językowe) mogą dostarczać odpowiedzi brzmiących przekonująco, lecz faktycznie błędnych lub niezweryfikowanych. Pracownicy powinni zachować krytycyzm wobec informacji uzyskanych za pośrednictwem narzędzia AI. Każdą taką informację należy potwierdzić w niezależnych, wiarygodnych źródłach, zanim zostanie wykorzystana w pracy naukowej czy administracyjnej.
2. Znane ograniczenia generatorów treści, takie jak tzw. halucynacje AI (wytwarzanie zmyślonych faktów lub cytowań), stronniczość wynikająca z danych uczących, czy brak

zaktualizowanej wiedzy, oznaczają, że bezwarunkowe zaufanie do wygenerowanych treści jest niewskazane. Przykładowo:

- 1) w pracy naukowej nie wolno polegać na wygenerowanych automatycznie przez narzędzie AI źródłach literaturowych, które nie istnieją – ich użycie będzie traktowane jako nierzetelność naukowa;
- 2) w opracowaniach analiz administracyjnych (np. raportach) nie należy przyjmować danych liczbowych podanych przez narzędzie AI bez samodzielnego przeliczenia lub weryfikacji.
3. Rekomenduje się, aby pracownik traktował narzędzia AI jako narzędzia pomocnicze, wspierające rutynowe czynności (takie jak wyszukiwanie wstępnych informacji, streszczanie tekstów, tłumaczenie, tworzenie szkiców), ale nie jako ostateczne źródło prawdy. Każdy rezultat działania systemów AI powinien zostać zweryfikowany przez człowieka przed podjęciem na jego podstawie decyzji lub włączeniem go do oficjalnych treści.

V. Wykorzystanie AI w działalności naukowej (badawczej)

1. Narzędzia AI mogą wspomagać pracowników naukowych w wielu zadaniach, m.in. w wyszukiwaniu literatury, generowaniu pomysłów badawczych, transkrypcji wywiadów, tłumaczeniach tekstów czy nawet analizie dużych zbiorów danych. Zaleca się korzystanie z tych możliwości z zachowaniem zasad rzetelności naukowej: wszelkie wyniki uzyskane z AI muszą zostać potwierdzone tradycyjnymi metodami naukowymi, zanim zostaną przedstawione jako odkrycia czy wnioski.
2. W przypadku wykorzystania AI w toku badań (np. do analizy danych czy tworzenia kodu obliczeniowego), badacz powinien udokumentować sposób użycia AI w opisie metodologicznym. Inaczej mówiąc, należy jasno wskazać, które etapy pracy badawczej zostały wspomagane przez narzędzie AI, tak aby możliwa była ich ocena i powtarzalność przez innych naukowców. Brak takiej informacji może zostać uznany za brak transparentności w procesie badawczym.
3. Pracownik naukowy korzystający z AI powinien nadal kierować się zasadą samodzielności i krytycyzmu. AI nie zastąpi myślenia naukowego – może co najwyżej służyć do przyspieszenia pewnych czynności. Dlatego kluczowe jest, by korzystanie z AI

- nie prowadziło do zaniechania pogłębionej analizy czy rezygnacji z samodzielnego formułowania wniosków. AI ma wspierać, a nie wyręczać badacza w procesie twórczym.
4. Wszelkie wygenerowane przez AI materiały włączone do pracy naukowej (np. fragmenty tekstu, wygenerowane obrazy czy wykresy) muszą być odpowiednio oznaczone i opisane, zgodnie z zasadami wskazanymi w sekcji III (transparentność). Dotyczy to także materiałów graficznych lub multimedialnych – jeżeli np. ilustracja w publikacji została stworzona przez generator AI, należy to zaznaczyć w podpisie lub opisie grafiki.
 5. Pracownicy powinni pamiętać o ochronie danych badawczych. Jeżeli badania obejmują dane niejawne lub wymagające poufności (np. dane osobowe uczestników badań, informacje wrażliwe), nie wolno wprowadzać takich danych do narzędzi AI dostępnych publicznie (gdyż może to grozić naruszeniem poufności). W takich przypadkach należy korzystać wyłącznie z zatwierdzonych przez Uczelnię rozwiązań informatycznych zapewniających wymagany poziom bezpieczeństwa.

VI. Wykorzystanie AI w działalności dydaktycznej

1. Pracownicy dydaktyczni są zachęceni do otwartości na nowoczesne narzędzia cyfrowe, w tym systemy AI, jako środki wspierające proces kształcenia. Odpowiedzialne włączenie narzędzi AI do dydaktyki (np. prezentacja działania modelu językowego na zajęciach, użycie generatora obrazów w celu wizualizacji koncepcji) może wzbogacić zajęcia oraz rozwijać u studentów kompetencje krytycznego myślenia. Im lepiej studenci rozumieją możliwości i ograniczenia AI, tym mniej skłonni będą do nieodpowiedzialnego korzystania z nich w sposób nieetyczny.
2. Rekomenduje się, by w sylabusach i na zajęciach omawiać ze studentami słabe strony AI i konsekwencje niewłaściwego użycia. Prowadzący zajęcia powinien uświadamiać studentom, że system AI potrafi generować informacje pozornie fachowe, które jednak mogą być błędne, a bezkrytyczne przyjęcie takich treści może prowadzić do poważnych błędów. Należy również przedstawić skutki nieetycznego wykorzystania systemów AI (np. oddanie do oceny pracy wygenerowanej przez model językowy), takie jak podważeniem zaliczenia, a nawet wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.
3. W zakresie oceny osiągnięć studentów zaleca się stosowanie urozmaiconych metod, ograniczających możliwość nieuprawnionego posłużenia się AI. Prowadzący zajęcia powinni projektować zadania weryfikujące w taki sposób, aby preferować ocenę

umiejętności praktycznych, analitycznych i krytycznego myślenia, zamiast tylko odtwarzania wiedzy teoretycznej. Warto unikać polegania wyłącznie na tradycyjnych pracach pisemnych (esejach, prezentacjach) jako jedynej formie oceny – należy je uzupełniać np. o egzaminy ustne, dyskusje, projekty zespołowe, studia przypadków itp.

4. Dopuszcza się wspomaganie się narzędziami AI przez prowadzących zajęcia przy przygotowaniu materiałów dydaktycznych (np. tworzenie bazy pytań testowych, konspektów wykładów, tłumaczenie własnych skryptów na język obcy). Należy jednak zawsze przejrzeć i poprawić otrzymane od narzędzia AI treści przed udostępnieniem ich studentom, tak aby zapewnić ich poprawność merytoryczną i dostosowanie do celów kształcenia.
5. Prowadzący zajęcia powinni na bieżąco dzielić się doświadczeniami z wykorzystania systemów AI w dydaktyce. Rekomendowane jest stworzenie w Uczelni platformy wymiany dobrych praktyk (np. seminaria, warsztaty dla kadry), co ułatwi etyczne i efektywne włączenie systemów AI w proces dydaktyczny oraz pozwoli na wypracowanie wspólnych standardów i rozwiązań minimalizujących ryzyko nadużyć.

VII. Wykorzystanie AI w pracy administracyjnej

1. Pracownicy administracyjni mogą korzystać z narzędzi AI w celu usprawnienia codziennych zadań, przy czym powinni czynić to zgodnie z zasadami polityki informacyjnej Uczelni oraz ochrony danych. Przykładowe dopuszczalne zastosowania systemów AI w obszarze administracji to:
 - 1) automatyzacja tłumaczeń wewnętrznych dokumentów lub korespondencji (pod warunkiem, że dokument nie zawiera danych poufnych);
 - 2) streszczanie obszernych tekstów (np. raportów, sprawozdań) na potrzeby przygotowania krótkich komunikatów lub prezentacji;
 - 3) generowanie szkiców pism, e-maili lub ogłoszeń na podstawie podanych punktów (zawsze z późniejszą redakcją przez pracownika);
 - 4) generowanie prostych animacji i prezentacji;
 - 5) tworzenie prostych materiałów informacyjnych, opisów procedur, list często zadawanych pytań (FAQ) itp., które następnie są sprawdzane i zatwierdzane przez właściwego pracownika;

- 6) pomoc w analizie dużych zestawów danych administracyjnych (np. zestawień ankiet, danych statystycznych) – np. narzędzie AI może wygenerować podsumowanie trendów lub wykres, który pracownik zweryfikuje;
 - 7) wsparcie zarządzania kalendarzem i planowania wydarzeń - automatyczna propozycja terminów, powiadomień lub przypomnień o zbliżających się wydarzeniach administracyjnych, spotkaniach czy terminach składania dokumentów.
2. Należy unikać nieakceptowalnych zastosowań systemów AI w pracy administracyjnej, do których należą w szczególności:
- 1) wprowadzanie do narzędzi AI wrażliwych danych osobowych studentów, pracowników lub kontrahentów Uczelni, a także danych finansowych lub innych informacji niepublicznych (chyba że używany system AI jest specjalnie wdrożonym na Uczelni rozwiązaniem gwarantującym poufność);
 - 2) generowanie odpowiedzi na zapytania interesantów lub decyzji administracyjnych w pełni automatycznie bez zaangażowania pracownika. Każda oficjalna odpowiedź powinna być przejrzana i zatwierdzona przez człowieka – narzędzie AI nie może samodzielnie podejmować decyzji, które rodzą skutki administracyjne lub prawne;
 - 3) używanie AI do monitorowania czy oceny pracowników bez ich wiedzy (np. do analizy treści e-maili pracowników). Takie działania są nieetyczne i niezgodne z prawem pracy oraz ochroną prywatności pracownika;
 - 4) bezrefleksyjne korzystanie z treści wygenerowanych przez systemy AI przy komunikacji publicznej Uczelni (np. na stronie internetowej, w mediach społecznościowych) bez ich uprzedniego zweryfikowania pod kątem rzetelności i zgodności z oficjalnym stanowiskiem Uczelni;
 - 5) stosowanie systemów AI w procesach rekrutacyjnych do automatycznego podejmowania decyzji personalnych (np. automatyczne odrzucenie lub akceptacja kandydatów bez nadzoru człowieka). Każda decyzja dotycząca osoby powinna być zawsze nadzorowana przez pracownika i podejmowana na podstawie jasno określonych kryteriów;
 - 6) wykorzystanie systemów AI do profilowania osób lub przewidywania zachowań studentów i pracowników w sposób naruszający ich prywatność lub autonomię.

3. Zastosowania narzędzi AI w administracji powinny przede wszystkim służyć zwiększeniu efektywności pracy, ale nie mogą naruszać zaufania do Uczelni ani obowiązujących przepisów prawa. Pracownik korzystający z systemów AI powinien zawsze zadać sobie pytanie, czy wprowadzenie danej treści do systemu bądź wygenerowanie jej automatycznie jest bezpieczne i właściwe z punktu widzenia dobra Uczelni oraz interesu osób, których informacja dotyczy.

VIII. Rozwój kompetencji pracowników

1. Uczelnia będzie dążyła do podnoszenia kompetencji cyfrowych swoich pracowników. Rekomenduje się regularne szkolenia i warsztaty z zakresu korzystania z narzędzi AI, obejmujące zarówno aspekty praktyczne (obsługa nowych narzędzi, tzw. *prompt engineering*, czyli efektywne formułowanie zapytań), jak i aspekty etyczno-prawne. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry w tym zakresie jest niezbędne, by nadążać za rozwojem technologii i wykorzystywać ją w sposób świadomy.
2. Pracownicy powinni śledzić aktualne dobre praktyki i zalecenia dotyczące korzystania z systemów AI, pojawiające się zarówno w środowisku akademickim, jak i w administracji publicznej. W razie potrzeby niniejsze rekomendacje mogą być uzupełniane lub aktualizowane, tak aby pozostawały zgodne z najnowszym stanem wiedzy i regulacji w obszarze sztucznej inteligencji.
3. Kadra kierownicza Uczelni oraz bezpośredni przełożeni pracowników powinni wspierać rozwój kompetencji w zakresie stosowania systemów AI m.in. przez umożliwianie udziału w szkoleniach, promowanie wymiany doświadczeń między pracownikami oraz tworzenie przestrzeni do eksperymentowania z nowymi narzędziami AI w sposób kontrolowany i bezpieczny.

IX. Odpowiedzialność

1. Każdy pracownik korzystający z narzędzi AI winien mieć świadomość odpowiedzialności za treści i decyzje podjęte z pomocą tych narzędzi. Używanie narzędzi AI niezgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub wewnętrznymi aktami prawnymi Uczelni może prowadzić do różnego rodzaju konsekwencji prawnych, z odpowiedzialnością dyscyplinarną, cywilną i karną włącznie.

2. W razie wątpliwości etycznych związanych z użyciem systemów AI (np. co do zakresu dopuszczalnej ingerencji w tekst publikacji lub pracy dyplomowej, czy też co do udostępnienia pewnych danych w systemie AI) należy skonsultować się ze swoim przełożonym, celem uzyskania wskazówek.
3. W razie wątpliwości co do aspektów prawnych (np. praw autorskich) należy skonsultować się z odpowiednimi merytorycznymi jednostkami Uczelni (Zespołem Radców Prawnych lub Inspektorem Ochrony Danych).